

З В І Т

про підсумки виконання Програми економічного та соціального розвитку міста Харкова за 9 місяців 2024 року, які відносяться до компетенції Департаменту адміністративних послуг та споживчого ринку.

Розділ I «Адміністративні послуги».

З метою забезпечення життєдіяльності міста, виконання завдань, пов'язаних із забезпеченням доступу громадян до отримання адміністративних послуг в умовах воєнного стану з 18.05.2022 продовжує роботу Центр надання адміністративних послуг м. Харкова та його одинадцять територіальних підрозділів (далі – ЦНАП м. Харкова).

Основні проблеми галузі:

- нестабільна робота певних державних реєстрів;
- відсутність єдиного документообігу між ЦНАП м. Харкова та суб'єктами надання адміністративних послуг;
- необхідність цифровізації максимальної кількості адміністративних послуг на держаному рівні, відсутність єдиного підходу до запровадження е-послуг, запровадження електронних послуг на різних порталах органів влади, з різними інтерфейсами, стандартами та засобами е-ідентифікації.

Шляхи розв'язання проблем:

- повне припинення бойових дій на території Харківської міської територіальної громади;
- поновлення надання адміністративних послуг поза межами ЦНАП м. Харкова окремим категоріям громадян міста;
- розширення мережі центрів надання адміністративних послуг в форматі «Прозорий офіс»;
- вдосконалення каналів комунікації із суб'єктами звернень.

Станом на 30.09.2024 у ЦНАП м. Харкова та його територіальних підрозділах надаються 446 видів публічних послуг, з них: 239 адміністративних; 7 у сфері нерухомості, 14 у сфері оподаткування та 186 соціального характеру.

У звітному періоді до ЦНАП м. Харкова за отриманням адмінпослуг послуг зафіксовано 579732 звернення, в тому числі прийнято 212331 адміністративну справу, надано безпосередньо адміністраторами у ЦНАП м. Харкова 157250 консультацій та видано 210151 готових результатів адміністративних послуг.

Для якісного надання адміністративних послуг дуже важливий постійний зворотний зв'язок зі споживачами послуг, що дозволяє знаходити методи поліпшення різноманітних сервісів. За 9 місяців 2024 року надано 189512 консультацій суб'єктам звернень з питань надання адмінпослуг через Call-центр за допомогою голосових каналів зв'язку.

Також, за аналізований період адміністраторами опрацьовано 7430 електронних звернень, які надійшли через комунікаційні канали ЦНАП м. Харкова, а саме: соціальну мережу Facebook, месенджер телеграм та електронну пошту.

В ЦНАП м. Харкова надавалися певні послуги, які обумовлені часом:

- прийом повідомлення від власників житла про безоплатне розміщення внутрішньо переміщених осіб. Власники житлових приміщень, які тимчасово безоплатно розміщують внутрішньо переміщених осіб, можуть отримати компенсацію витрат на комунальні послуги. Надання вказаної послуги припинено 31 серпня 2024 року в зв'язку з закінченням фінансування проєкту «Прихисток» Управлінням Верховного комісара ООН у справах біженців;

- реєстрація інформаційного повідомлення про пошкоджене та знищене нерухоме майно внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених військовою агресією російської федерації;

- прийом заяв на отримання компенсації за пошкоджене майно.

У звітному періоді 2024 року прийнято 446 повідомлень про безоплатне розміщення внутрішньо переміщених осіб, 2202 інформаційних повідомлення на пошкоджене майно та 1375 заяв про надання компенсації.

Необхідно підкреслити, що за дорученням Харківського міського голови Ігоря Терехова для зручності мешканців міста, у яких було пошкоджено майно від ворожих обстрілів, працювали мобільні ЦНАПи м. Харкова у Шевченківському, Індустріальному, Київському, Немишлянському, Салтівському районах. У аналізованому періоді громадяни в мобільних ЦНАПах м. Харкова мали змогу подати інформаційне повідомлення про пошкоджене та знищене нерухоме майно внаслідок бойових дій, заяву на отримання компенсації за пошкоджене майно, а також отримати послугу з державної реєстрації права власності на нерухоме майно, а також, отримати консультаційні послуги щодо поновлення втрачених документів та використання мобільного застосунку Дія, тощо.

Крім цього, за згодою, залучалися фахівці правозахисної української організації «Благодійний фонд «Право на захист» для надання на безоплатній основі постраждалим громадянам психосоціальної та правової допомоги.

Наприкінці грудня 2022 року було поновлено реєстраційні послуги. У звітному періоді прийнято 66248 справи на проведення реєстрації/зняття з реєстрації місця проживання та актуалізації даних.

Одними з затребуваних адміністративних послуг є паспортні послуги, які необхідні для одержання зручних, швидких та прозорих державних електронних послуг для громадян і бізнесу.

Наразі у 8 центрах забезпечено надання громадянам адміністративних послуг з оформлення і видачі паспорта громадянина України з безконтактним електронним носієм та паспорта громадянина України для виїзду за кордон, а також одночасне оформлення ID-картки та закордонного паспорта.

За 9 місяців 2024 року на послуги з оформлення паспортних документів зареєстровано 29794 заяви.

Для забезпечення більш якісного сервісу громадянам при отриманні послуг з державної реєстрації (перереєстрації) транспортних засобів та видачі (обміну) посвідчення водія наприкінці лютого 2023 року отримано сучасне обладнання для надання вказаних послуг.

У звітному періоді 2024 року послугою «Обмін або видача в зв'язку з втратою (викрадення) посвідчення водія на право керування транспортними засобами (без складання іспиту)» скористалося 248 заявника.

В ЦНАП м. Харкова триває реалізація проєкту «Адмінсервіс «Ветеран».

Даним сервісом можуть скористатися учасники бойових дій, особи з інвалідністю внаслідок війни, учасники війни, особи, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною, постраждалі учасники Революції Гідності, члени їх сімей, члени сімей загиблих (померлих) ветеранів війни та члени сімей загиблих (померлих) захисників і захисниць України.

Наразі Урядом розширено перелік адмінпослуг, які надаються ветеранам війни та додано 20 нових послуг для ветеранів, надання яких передбачено через центри надання адміністративних послуг. Це послуги щодо надання статусів, пільг та гарантій. У звітному періоді було надано 5985 ветеранських послуг.

У місті на базі ЦНАП м. Харкова триває реалізація унікального проєкту «Картка харків'янина», в якому зосереджена велика кількість можливостей в одній картці для підвищення комфорту життя містян, сприяння розвитку місцевої економіки та підтримка соціально відповідального бізнесу. Цей проєкт пропонує своїм власникам різноманітні знижки на товари та послуги, додаткову мотивацію відвідувати різні заклади та події в місті, що сприяє розкриттю нових можливостей, розвитку культурного життя та створенню позитивної атмосфери в місті. Картка є своєрідним символом приналежності до Харкова та вираженням підтримки усіх без виключень мешканців міста. У звітному періоді 2024 року за отриманням Картки звернулося 3452 громадянина.

Для розвитку підприємницького середовища, допомоги підприємцям у відновленні бізнесу в місті в одному з терпідрозділів ЦНАП м. Харкова продовжено функціонування платформи «Харків бізнес – хаб». Проєкт реалізований за підтримки незалежної швейцарської організації «Helvetas Swiss Intercooperation» та ПРООН в Україні в межах Програми з відновлення та розбудови миру за фінансової підтримки Європейського Союзу.

Команда хабу надає консультативні послуги, орієнтуючись на актуальні запити громадян: допомагає з пошуком грантових програм на розвиток власної справи, роз'яснює експортно-імпортні та інші фінансові бізнес-можливості, якими можуть скористатися підприємці.

Для вирішення проблемних питань постраждалих від російської агресії громадян в Регіональному центрі послуг (проспект Тракторобудівників, 144) продовжує працювати перший кабінет психосоціальної та юридичної підтримки. Психологічна та правова допомога надається за участі Благодійного фонду «Право на захист» безоплатно.

02.04.2024 Харківською міською радою спільно з Харківською військовою адміністрацією за дорученням Міністерства оборони України на базі двох центрів надання адміністративних послуг на Гімназійній набережній, 26 та проспекті Архітектора Альошина, 11 за рахунок міського бюджету відкрито центри рекрутингу Української армії.

Мета запровадження такої системи рекрутингу – це новий підхід до мобілізації, який покликаний допомогти людині обрати конкретний підрозділ на визначеній посаді, де його цивільний досвід буде найбільш корисним.

Саме для цього визначено посадових осіб Департаменту адміністративних послуг та споживчого ринку, які виконують функції рекруту до Української армії.

З 02.04.2024 по 30.09.2024 включно до центрів рекрутингу звернулося 3221 особа, з них:

- надано 2677 консультацій;
- заведено 544 анкети.

07.05.2024 Харківською міською радою спільно з Агентством ООН у справах біженців (УВКБ ООН) та Благодійним фондом «Право на захист» відкрито перший адаптаційний простір «Свій», який спрямований на підтримку внутрішньо переміщених осіб за адресою: вул.Серпова, 4-б.

В адаптаційному просторі «Свій» послуги надають представники міжнародних фондів та організацій, психологи, юристи, службовці центру зайнятості. Також, тут можна отримати адміністративні послуги, які надає ЦНАП м. Харкова.

На виконання Закону України № 3633-ІХ «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо окремих питань проходження військової служби, мобілізації та військового обліку» з 18 травня 2024 року по 18 липня 2024 року через ЦНАП м. Харкова та його територіальні підрозділи проводилось оновлення персональних даних призовників, військовозобов'язаних та резервістів. За цей період для оновлення даних заведено 23736 анкет.

У зв'язку з прийняттям 28 сесією 8 скликання Харківської міської ради рішення від 30.07.2027 № 609/24 «Про внесення змін до Програми підтримки житлово-будівельних кооперативів, об'єднань співвласників та управителів багатоквартирних будинків у місті Харкові на 2022–2027 рр.» через ЦНАП м. Харкова та його територіальні підрозділи з 05.08.2024 року запроваджено нову послугу – «Подання заяви на часткове відшкодування вартості незалежних джерел електричної енергії, які придбані об'єднаннями співвласників багатоквартирних будинків, житлово-будівельними (житловими) кооперативами та управителями багатоквартирних житлових будинків». Всього прийнято 12 таких заяв.

З 12 серпня 2024 року щовівторка в ЦНАП м. Харкова (Гімназійна набережна, 26) фахівцями Харківської філії Харківського обласного центру зайнятості надаються профорієнтаційні консультації стосовно доступних послуг, роз'яснень чинного законодавства про зайнятість населення, надання ваучерів для підтримання конкурентоспроможності деяких категорій громадян, пошуку підходящої роботи та сприяння працевлаштуванню.

Крім цього, продовжувалася відповідна робота щодо наповнення актуальною інформацією стосовно питань роботи ЦНАП м. Харкова соціальних мереж: Telegram-каналу, Чат-боту ЦНАП м. Харкова, соціальної сторінки Facebook та удосконалення формату надання консультацій споживачам послуг через ці мережі.

У звітному періоді проводилися навчальні заходи та вебінари.

19 січня 2024 року у Регіональному центрі послуг проведено робочу зустріч з представниками Салтівського відділу у м. Харкові ГУ ДМС у Харківській області, де обговорювалися основні питання для покращення якості надання паспортних послуг.

29 січня 2024 року в рамках проєкту USAID «Підвищення ефективності роботи та підзвітності органів місцевого самоврядування («ГОВЕРЛА») взято участь в тренінгу на тему «Запровадження Закону України «Про адміністративну процедуру»: особливості процедури адміністративного оскарження», де обговорювалися основні новели закону.

21 лютого 2024 року представником ВЗНС по Салтівському району ХМТГ Харківського РУ ГУ ДСНС України у Харківській області проведено інструктаж щодо закріплення знань стосовно Правил пожежної безпеки.

01 березня 2024 року Асоціацією міст України в рамках проєкту «Сприяння всебічному розвитку громад через аналітику, діалог та співпрацю», що фінансується Німецьким товариством Міжнародного співробітництва (GIZ), проведено Діалоговий захід з питань адміністративних послуг за участю представників Міграційної служби України, на якому обговорювалися питання покращення якості даних, які містяться в реєстрах територіальних громад та розширення функціоналу відомчої системи ДМС.

21 березня 2024 року Східним міжрегіональним управлінням Міністерства юстиції проведено вебінар на тему «Особливості проведення державної реєстрації громадських формувань через центри надання адміністративних послуг як фронт-офіси».

27 березня 2024 року керівником Департаменту адміністративних послуг та споживчого ринку взято участь у експертній онлайн-дискусії на тему: «Надання адміністративних послуг в умовах воєнного стану в громадах Слобожанщини», який проводився Центром політико-правових реформ, Фондом Місцевої демократії та Харківським пресклубом за участю експертів Громадської мережі публічного права та адміністрації UPLAN в рамках проєкту «Програма сприяння громадській активності «Долучайся!»».

22 травня 2024 взято участь у ZOOM Конференції щодо обговорення Закону України № 3633-ІХ «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо окремих питань проходження військової служби, мобілізації та військового обліку», який набув чинності з 18 травня 2024 року.

11 вересня 2024 року за проєктом USAID «Говерла» прийнято участь у тренінгу «Практика реалізації Закону України «Про адміністративну процедуру».

З серпня по вересень 2024 року адміністратори ЦНАП м. Харкова проходили офлайн навчання, яке проводили кваліфіковані фахівці громадської організації «Грін-Ландія» за наступною тематикою:

«Особисті кордони» як зберегти свої та не порушити їх щодо іншого»;

«Страхи: їхня природа та способи подолання»;

«Управління стресом та розвиток стресостійкості»;

«Ефективне вирішення конфліктів»;

«Як знайти свій голос: Психологічна підтримка та впевненість у своїх правах», а також тренінги щодо поведінки під час критичних ситуацій.

Розділ II «Розвиток підприємництва і ринкової інфраструктури».

З метою створення сприятливих умов для розвитку малого і середнього підприємництва, забезпечення його конкурентоспроможності та підвищення

ролі у вирішенні завдань соціально-економічного розвитку міста, рішенням 16 сесії Харківської міської ради 7 скликання від 08.11.2017 № 834/17 затверджена Програма підтримки розвитку підприємництва у м. Харкові на 2018–2027 роки (зі змінами) (далі – Програма).

Основні заходи Програми спрямовані на створення сприятливих умов для здійснення підприємницької діяльності, спрощення процедури видачі документів дозвільного характеру суб'єктам підприємництва, недопущення прийняття економічно недоцільних та неефективних регуляторних актів, удосконалення ресурсної та інформаційної підтримки суб'єктів підприємництва, розширення сучасної мережі об'єктів інфраструктури підтримки підприємництва, створення сприятливого інвестиційного клімату в місті.

Фінансування окремих заходів Програми здійснюється за рахунок коштів бюджету Харківської міської територіальної громади.

У 2024 році з бюджету Харківської міської територіальної громади виділено 450000 грн на фінансування таких заходів Програми:

- пункт 2.2.4. «Підтримка вебсайту «Підприємництво та споживчий ринок міста Харкова» – 350000,00 грн;

- пункт 2.3.1. «Часткова компенсація відсоткових ставок за кредитами, що надаються на реалізацію бізнес-проектів суб'єктів малого та середнього підприємництва міста Харкова» – 100000 грн.

З метою забезпечення умов та підтримки розвитку підприємництва протягом 9 місяців 2024 року реалізовувалися такі основні заходи Програми.

Відповідно до пункту 1.1.1 Програми «Відстеження результативності регуляторних актів, які регулюють діяльність суб'єктів господарювання, здійснення необхідних заходів щодо анулювання неефективних нормативно-правових актів» за 9 місяців 2024 року Департаментом розроблено План-графік виконання заходів з відстеження результативності регуляторних актів виконавчими органами Харківської міської ради на 2024 рік. Проаналізовано 5 звітів з відстеження результативності регуляторних актів, які оприлюднено у ЗМІ згідно з вимогами Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності». Розглянуто 3 проекти регуляторних актів на відповідність вимогам статей 4 та 8 Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності».

З метою інформаційно-консультаційної підтримки підприємців під час повномасштабної війни продовжувалась робота щодо подальшого удосконалення вебсайту «Підприємництво та споживчий ринок міста Харкова». Ресурс постійно оновлюється та наповнюється новими інформаційними масивами. Це потужний інформаційний канал, який дає змогу розповсюджувати та акумулювати корисний та актуальний контент з податкового законодавства; анонси різноманітних івентів, конференцій, вебінарів та заходів для підприємців; інформацію щодо державних кредитних та грантових програм підтримки бізнесу у період дії воєнного стану; новації законодавства, які впливають на діяльність суб'єктів господарювання.

Створена та систематично наповнюється інформацією у соціальній мережі Facebook сторінка «Підприємництво та споживчий ринок міста Харкова». Крім

того, кожен бажаючий підприємець міста має можливість особисто звернутись для отримання консультації, надіславши приватне повідомлення на сторінку.

На виконання пункту 2.1.4 Програми «Проведення роботи щодо оновлення кредитних рейтингів м. Харкова», з метою оновлення кредитних рейтингів м. Харкова та його інвестиційної привабливості за шкалою Рейтингового агентства ТОВ «ІВІ-Рейтинг» підготовлена інформація щодо розвитку підприємництва у 2023 році та I півріччі 2024 року.

Відповідно до пункту 2.2.2. «Залучення суб'єктів малого та середнього підприємництва до міжнародних ділових зустрічей, переговорів, семінарів, форумів» 26-27 вересня 2024 року в Барселоні відбувся бізнес-форум «Україна-Іспанія: нові горизонти співпраці», організований спільно з Агентством з конкурентоспроможності підприємств (АССІО) уряду Каталонії за участі Посольства України, Генерального Консульства України в м. Барселона, Почесного Консульства України в м. Жирона, мерів міст Харкова і Барселони та компанії Аперкон.

Форум присвячений питанням торговельно-економічної співпраці між українськими та іспанськими компаніями, а також залученню іспанських інвестиційних компаній, НУО та урядових структур до проєктів відновлення України, зокрема Харкова та Харківської області, які зазнали значних руйнувань внаслідок російської військової агресії.

Під час зустрічі харківські підприємства та бізнес структури презентували своє виробництво іспанським компаніям та мали змогу обговорити можливості співпраці українського та іспанського бізнесу. Встановлення міцних економічних зв'язків з міжнародними партнерами – важливий крок для Харкова.

Одночасно представники бізнесу міста Харкова ознайомилися з сучасними технологіями виробництва модульних будівель іспанської компанії «Gartek».

Зокрема, «Gartek» займається проєктуванням та будівництвом ангарів, складів та логістичних центрів для медичного, авіаційного, оборонного, соціального секторів по всьому світу. Таке партнерство є важливим для великих промислових виробництв України та Харкова.

У рамках робочого візиту до Іспанії Харківський міський голова Ігор Терехов підписав Угоду про наміри з виконавчим директором Агентства з питань конкурентоспроможності підприємств (АССІО) Уряду Каталонії Хоаном Ромеро Сіркунсом та Угоду про співпрацю з президентом Асоціації мікро-, малих та середніх підприємств Каталонії Антоні Каньєте, що сприятиме співпраці українського та іспанського бізнесу, встановленню міцних економічних зв'язків з міжнародними партнерами.

Малий та середній бізнес суттєво постраждав від війни, але попри втрати підприємці продовжують розвивати його і потребують додаткових коштів. Тому, розуміючи наскільки зараз необхідна допомога бізнесу, міською владою продовжено роботу щодо фінансової підтримки підприємців міста у 2024 році.

Відповідно до пункту 2.3.1 «Часткова компенсація відсоткових ставок за кредитами, що надаються на реалізацію бізнес-проєктів суб'єктів малого та середнього підприємництва міста Харкова» у звітному періоді продовжено роботу щодо фінансової підтримки підприємців у рамках реалізації Порядку

часткової компенсації з бюджету Харківської міської територіальної громади відсоткових ставок за кредитами, що надаються банківськими установами на реалізацію бізнес-проектів суб'єктів малого та середнього підприємництва міста Харкова, затвердженого рішенням 20 сесії Харківської міської ради 8 скликання від 22.11.2023 № 469/23 (зі змінами).

Часткова компенсація суб'єкту підприємництва може здійснюватися разом з державною підтримкою, яка надається відповідно до Урядової програми «Доступні кредити 5-7-9%».

Отримати часткову компенсацію підприємці можуть звернувшись до АТ «Ощадбанк», ПАТ «БАНК ВОСТОК» та АТ «Комерційний Індустріальний Банк», з якими Департаментом адміністративних послуг та споживчого ринку Харківської міської ради укладено договори про взаємодію.

У звітному періоді було продовжено часткову компенсацію відсоткової ставки за кредитом, наданим ПАТ «БАНК ВОСТОК» у 2021 році.

Відповідно до пункту 3.1.1 Програми «Проведення навчальних семінарів, зустрічей, майстер-класів та круглих столів з представниками органів влади, громадських об'єднань, підприємців та студентами щодо актуальних питань ведення підприємницької діяльності і відповідних змін у законодавстві» представники Департаменту, бізнес-спільноти та громадських організацій міста Харкова взяли участь:

15 січня 2024 року у онлайн-зустрічі: «Економічні тенденції з точки зору бізнесу (грудень 2023)». Організатор заходу ГО «Інститут економічних досліджень та політичних консультацій» (ІЕД). Під час зустрічі були представлені результати нового щомісячного опитування керівників підприємств «Український бізнес під час війни» та обговорювались економічні тенденції з точки зору бізнесу;

18 січня 2024 року у вебінарі «Гранти для бізнесу. Державні гранти». Організатором заходу є Команда підтримки реформ Міністерства економіки України. Під час зустрічі були обговорені актуальні державні програми підтримки бізнесу та особливості подачі заявок на гранти;

13 лютого 2024 року у публічній онлайн дискусії «Кредитування для відновлення», під час якої було представлено аналітичну роботу «Оцінка впливу кредитування на економіку України». У рамках заходу також відбулась панельна дискусія з експертами ЄБРР, (Уряду України, Національного банку України) та приватного сектору, які поділились своїм баченням щодо викликів сьогодення, а також можливого стимулювання банківського кредитування для фінансування інвестиційних проектів, зокрема проектів з відбудови та відновлення України. Захід проводився за фінансової підтримки Європейського Союзу в межах проекту «Екстрена підтримка громадянського суспільства та ЗМІ у відповідь на війну в Україні»;

15 лютого 2024 року Департаментом було організовано зустріч міського голови І.О. Терехова з бізнес-лідерами Харкова. На зустрічі були розглянуті питання щодо розширення податкових преференцій для бізнесу;

22 лютого 2024 року у засіданні круглого столу «Регіональні пріоритети бізнесу задля відновлення» під час якого, були обговорені ключові проблеми регіонального економічного відновлення та варіанти рішень. Захід відбувався

за ініціативи ГО «Асоціація приватних роботодавців» за підтримки Програми USAID «Конкурентоспроможна економіка України» у межах проєкту «KHARKIV RESILIENT»;

12 березня 2024 року Департаментом було організовано зустріч міського голови І.О. Терехова з підприємцями міста Харкова, в якій взяли участь біля 100 представників бізнесу. Під час заходу були обговорені проблемні питання та можливі шляхи їх вирішення, а також було надано низку пропозицій від ініціативних підприємців задля створення сприятливого бізнес-середовища у прифронтовому місті;

21 червня 2024 року у засіданні круглого столу «Розвиток ветеранського підприємництва у Харківській області. Проблеми та перспективи». Захід відбувався за ініціативи ГО «Асоціація приватних роботодавців» з метою допомоги ветеранам у започаткуванні, поновленні та розвитку власного бізнесу, забезпечення можливості влаштувати гідне життя ветеранам та їх сім'ям, підвищення конкурентоздатності ветеранського бізнесу, популяризації підприємництва як способу самозайнятості серед ветеранів та створення передумов для появи нових робочих місць.

На покращення підприємницького середовища в місті, впровадження шляхів та механізмів удосконалення процедури видачі документів дозвільного характеру, отримання яких надає суб'єкту господарювання право на здійснення господарської діяльності або певних видів господарської діяльності, спрямована робота Центру надання адміністративних послуг м. Харкова та його територіальних підрозділів (пункти 4.1.2-4.1.6 Програми).

За 9 місяців 2024 року до Центру надання адміністративних послуг міста Харкова та його територіальних підрозділів з питань отримання документів дозвільного характеру зафіксовано 21858 звернень суб'єктів підприємницької діяльності. Видано 7330 документів дозвільного характеру, що становить 94,2 % до виданих документів дозвільного характеру за аналогічний період 2023 року. Кількість зареєстрованих декларацій склала 164 од., що становить 99,4% до кількості декларацій зареєстрованих за 3 квартали 2023 року.

Крім того, до Центру зафіксовано 13089 звернень з питань реєстрації бізнесу, що становить 3,0% від загальної кількості звернень до ЦНАП м. Харкова та його територіальних підрозділів. З них 7271 звернення від фізичних осіб – підприємців, 4108 звернень від юридичних осіб, 1710 звернень щодо отримання витягу з Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань, а також 20 звернень стосовно реєстраційних дій громадських формувань.

Найбільшу питому вагу із загальної кількості звернень в сфері реєстрації бізнесу за січень - вересень 2024 року займають звернення до:

- ЦНАП м. Харкова у сфері нерухомості – 3441 звернення (26,3%);
- Регіонального центру послуг – 3308 звернень (25,2%);
- ЦНАП м. Харкова (Гімназійна набережна) – 1763 звернення (13,5%).

За напрямками звернень в сфері реєстрації бізнесу варто виділити:

- з питань реєстрації припинення підприємницької діяльності за власним рішенням – 3659 звернень (27,9%);

- з питань державної реєстрації змін до відомостей про юридичну особу – 3119 звернень (23,8%);
- з питань видачі витягу – 1710 звернень (13,0%);
- з питань державної реєстрації фізичних осіб підприємцями – 1762 звернення (13,4%);
- з питань реєстрації змін до відомостей про фізичну особу – підприємця – 1479 звернень (11,3%);
- з питань державної реєстрації юридичної особи (крім громадських формувань) – 229 звернень (1,7%).

За даними Головного управління ДПС у Харківській області станом на 01.10.2024 кількість фізичних осіб - підприємців по місту Харкову склала 119 467 осіб, тоді як на початок року їх кількість становила 118 209 осіб.

Протягом січня-вересня 2024 року припинили діяльність 8 263 фізичні особи – підприємці. Перемістили бізнес з Харкова та змінили свою юридичну адресу на іншу область або територіальну громаду протягом січня-вересня 2024 року 690 фізичних осіб - підприємців. Але, незважаючи на це, українські економіка та бізнес поступово оговтуються після шокового стану та майже повної зупинки у перші дні ворожого нападу – переходять на воєнні рейки, шукають нові можливості для розвитку в екстремальних умовах.

Так, за даними Головного управління ДПС у Харківській області протягом січня-вересня 2024 року виявили бажання розпочати власну справу та офіційно зареєстрували свій бізнес 9 817 фізичних осіб - підприємців. Змінили податкову адресу на Харківську міську територіальну громаду протягом січня-вересня 2024 року 690 фізичних осіб-підприємців.

На жаль, привести показники щодо діяльності підприємств юридичних осіб за 9 місяців 2024 року немає можливості.

За інформацією Головного управління статистики у Харківській області у зв'язку із військовою агресією російської федерації проти України, згідно з положеннями пункту 1 Закону України «Про захист інтересів суб'єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану або стану війни» фізичні особи, фізичні особи-підприємці, юридичні особи під час дії воєнного стану або стану війни та протягом трьох місяців після його припинення мають право не подавати статистичну та фінансову звітність.

Згідно з розділом X «Особливості проведення державного статистичного спостереження в умовах надзвичайних і непереборних обставин (зокрема, в умовах правового режиму воєнного стану в Україні)» Методологічних положень, в період дії воєнного стану або стану війни, а також протягом трьох місяців після його завершення статистична інформація може не поширюватися, зважаючи на відсутність звітів та будь-яких інших документів, подання яких вимагається відповідно до норм чинного законодавства, від респондентів згідно із Законом України «Про захист інтересів суб'єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану або стану війни».

Водночас, зважаючи на отримання даних у неповному обсязі та/або їх відсутність, Держстатом здійснено оцінку окремих статистичних показників з урахуванням даних звітів, які респонденти подали за власною ініціативою.

Однак, слід зазначити, що за інформацією Головного управління статистики у Харківській області згідно з Планом державних статистичних спостережень на відповідний рік (далі – План) та Методологічними положеннями державного статистичного спостереження «Структурні зміни в економіці України та її регіонів», затвердженими наказом Держстату № 8 від 09.01.2023 (зі змінами), формування та поширення інформації щодо кількості діючих суб'єктів господарювання (підприємств-юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців) здійснюється щорічно, виключно по Україні, регіонах та районах областей, за формами звітності № 1-підприємництво (річна), № 2-підприємництво (річна).

Формування зазначеної інформації по м. Харкову Планом не передбачено.

Разом з тим, статистика щодо діяльності фізичних осіб-підприємців показує, що українці навіть в умовах війни та певної невизначеності готові брати відповідальність як за свої, так долі і тих, для кого створюють нові робочі місця. І тут чи не на перше місце виходить підтримка цій активній частині суспільства як на державному, так і на місцевому рівні.

Малий та середній бізнес є драйвером відновлення економіки. Цей сегмент бізнесу найбільш чутливий до того, що відбувається в місті та економіці. Він першим реагує на всі тенденції. Але завдяки своїй гнучкості він і першим відновлюється, продовжує будувати плани на майбутнє.

Тільки спільними зусиллями міської ради, підприємців, громадських організацій можливо відновити все, що зруйнував ворог і знайти нові можливості для подальшого розвитку підприємництва та запуску економічних процесів в місті.

Розділ III «Промисловість».

Харківщина – один з найбільш індустріально розвинених регіонів України. Промисловий потенціал міста Харкова складається з підприємств практично всіх галузей. Провідна роль належить машинобудівній, електроенергетичній, паливній, хімічній, харчовій галузям промисловості. Продукція харківських підприємств відома в Україні і за її межами. Це - турбіни і трактори, генератори для атомних електростанцій, літаки, танки, металообробні верстати та інше.

Довготривала російська агресія та територіальна близькість до ворога, спричинили негативні наслідки на підприємницьке середовище та промисловий потенціал міста, що створює багато обмежень та перешкод для повноцінного відновлення ділової активності, та позначається на сьогоднішньому стані розвитку підприємницької діяльності і промисловості в місті.

Однак, незважаючи на обставини, низка промислових підприємств Харкова продовжують роботу і виконують як військові замовлення, так і замовлення з метою забезпечення базових потреб населення: це продукти харчування, ліки, пальне та інші важливі товари. Вони активно шукають нові можливості для розвитку в екстремальних умовах.

За інформацією Головного управління статистики у Харківській області у зв'язку із військовою агресією російської федерації проти України, згідно з положеннями пункту 1 Закону України «Про захист інтересів суб'єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану або стану війни»

фізичні особи, фізичні особи-підприємці, юридичні особи під час дії воєнного стану або стану війни та протягом трьох місяців після його припинення мають право не подавати статистичну та фінансову звітність.

Згідно з розділом X «Особливості проведення державного статистичного спостереження в умовах надзвичайних і непереборних обставин (зокрема, в умовах правового режиму воєнного стану в Україні)» Методологічних положень, в період дії воєнного стану або стану війни, а також протягом трьох місяців після його завершення статистична інформація може не поширюватися, зважаючи на відсутність звітів та будь-яких інших документів, подання яких вимагається відповідно до норм чинного законодавства, від респондентів згідно із Законом України «Про захист інтересів суб'єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану або стану війни».

Водночас, зважаючи на отримання даних у неповному обсязі та/або їх відсутність, Держстатом здійснено оцінку окремих статистичних показників з урахуванням даних звітів, які респонденти подали за власною ініціативою.

Однак, слід зазначити, що за інформацією Головного управління статистики у Харківській області згідно з Планом державних статистичних спостережень на відповідний рік (далі – План) та Методологічними положеннями державного статистичного спостереження «Структурні зміни в економіці України та її регіонів», затвердженими наказом Держстату № 8 від 09.01.2023 (зі змінами), формування та поширення інформації щодо кількості діючих суб'єктів господарювання (підприємств-юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців), показників розвитку промисловості здійснюється щорічно, виключно по Україні, регіонах та районах областей, за формами звітності № 1-підприємництво (річна), № 2-підприємництво (річна).

Формування зазначеної інформації по м. Харкову Планом не передбачено.

У зв'язку з цим, відсутня можливість надати показники розвитку галузі.

Розділ IV «Споживчий ринок товарів та послуг».

Споживчий ринок є однією із найбільш розвинених галузей економіки, невід'ємною частиною усього міського господарства. Розвиток сфери споживчого ринку формується, як частина загальної програми комплексного соціально-економічного розвитку міста Харкова.

Споживчий ринок продовжує суттєво впливати на підтримку загальноекономічної динаміки на певному рівні. У відповідь на споживчі переваги та зростаючі вимоги споживачів до асортименту, якості та доступності наданої продукції та послуг, збільшується доля сучасних форм торгівлі та обслуговування населення, підвищується рівень конкурентоспроможності, що сприяє розвитку товарообігу та послуг населенню.

В усі часи сфера споживчого ринку була однією з найбільш рентабельних, перспективних та інвестиційно-привабливих галузей економіки, процес торгівлі завжди більшою чи меншою мірою впливав на громадське життя.

Торгівля є однією з найбільших галузей економіки країни, як по кількості зайнятих в ній людей, так і за обсягом діяльності та вкладу до загального економічного розвитку.

Введення воєнного стану в Україні та активні бойові дії на території Харкова значною мірою вплинули на обсяги роздрібного товарообігу.

Споживчий ринок міста Харкова відновлюється та відбудовується. Зростання товарообігу відбувається, як за рахунок збільшення пропозицій торгових мереж та малого бізнесу, так і за рахунок зростання кількості об'єктів торговельної мережі.

За розрахунками роздрібний товарообіг підприємств (юридичних осіб) м. Харкова, основним видом економічної діяльності яких є роздрібна торгівля, за 9 місяців 2024 року складає 45,4 млрд грн. Зростання роздрібного товарообігу до відповідного періоду минулого року (у фактичних цінах) на 32,7%. Реалізація товарів на одного мешканця – 39,5 тис грн.

При цьому, пред'явлений попит населення у звітному періоді був повністю забезпечений пропозиціями основних видів споживчих товарів і послуг (згідно з листом Головного управління статистики в Харківській області від 26.12.2022 №07-43/562-22 уточнення даних щодо роздрібного товарообороту підприємств (юридичних осіб) м. Харкова, основним видом економічної діяльності яких є роздрібна торгівля, відсутнє, в зв'язку з тим, що такі дані не передбачені планом державних статистичних спостережень або окремим рішенням КМУ, а також методологічними положеннями з проведення державних статистичних спостережень).

В сучасних умовах безперервна діяльність суб'єктів господарювання всіх форм власності, що спрямована на задоволення потреб населення у предметах першої необхідності, набуває першочергового значення. Роздрібна торгівля забезпечує надання життєво важливих послуг, порушення яких призводить до негативних наслідків для населення, суспільства, соціально-економічного стану та національної безпеки України, зокрема в частині продовольчого забезпечення.

Під час війни торгівля зазнає чималих збитків з усіх боків, оскільки є ланкою між виробником та покупцем. Знищення підприємств або обмеження виробництва змушує ритейлерів шукати нових постачальників, а через масове переселення та обмежений бюджет покупців – динамічно корегувати асортимент. Крім того, магазини, ресторани ще треба забезпечити вчасною доставкою товарів, продуктів, однак через руйнування доріг та високі ціни на паливе це складно зробити для підприємців.

Якби бізнес в галузі роздрібної торгівлі та ресторанного господарства в умовах повномасштабного вторгнення перестав функціонувати, то це б призвело до гуманітарної катастрофи. Ритейл взяв на себе обов'язки годувати, одягати, забезпечувати ліками, засобами зв'язку та гігієни мешканців Харкова, які залишилися або повертаються в місто. І, попри небезпеку, провідні мережі магазинів, закладів ресторанного господарства, побутового обслуговування населення Харкова продовжили інвестувати в економіку та відкривати нові торговельні об'єкти там, де вони потрібні людям.

Станом на 01.10.2024 р. населення міста Харкова обслуговують:

–підприємства торгівлі - 3472 од (01.10.2023 - 3091 од.);

–підприємства ресторанного господарства - 1616 од. (01.10.2023 – 1552 од.);

–підприємства побутового обслуговування населення – 1130 од. (01.10.2023 – 1070 од.);

–ринки і торговельні майданчики – 48 од., в тому числі 40 - змішаних, 1 - продовольчий, 7 – непродовольчих (01.10.2023 - 48 од).

Роздрібна торгівля та ритейл в Харкові продовжують невпинно розвиватися, а магазини формату «супермаркет» вже давно стали улюбленим місцем шопінгу для більшості містян. Велика торгова площа, широкий асортимент товарів: від продуктів і товарів широкого вжитку, до преміального сегмента й побутової хімії, привертають увагу клієнтів.

З початку 2024 року у місті розпочали роботу заклади торгівлі за новими адресами та відновили раніше пошкоджені будівлі:

- 4 супермаркети «ОРТІ маркет»;
- 5 магазинів «АТБ»;
- 2 супермаркети «КЛАСС»;
- 2 магазини «Куркума»;
- 3 магазини «НОРМАН»;
- магазин побутової техніки «COMFY»;
- магазин «EVA»;
- гіпермаркет «БУДМЕН»;
- мінімаркети товарів для дому «ТМ АВРОРА»;
- аптеки «АНЦ», «911», «Подорожник», «Медсервіс».

За 9 місяців 2024 року в м. Харкові відкрито 53 нових стаціонарних підприємств ресторанного господарства на 1596 посадочних місць, у тому числі: кафе – 31, ресторанів – 3, барів – 4, кав'ярень – 8, підприємств швидкого харчування – 7. Створено додатково 296 нових робочих місць.

У 3 кварталі для відвідувачів відкрились такі нові підприємства: ресторан «БЕШ», кав'ярні «Coff Callry» та «Sidalent», кафе-пекарня «Edes», 2 підприємства швидкого харчування «Папай» та «Now vork» у Шевченківському районі; кафе «Таверна» у Холодногірському районі, 2 кафе в Індустріальному районі «Клумба» та «Елефант», кав'ярня «THERNOVA», кав'ярня «Я KAVA» у Слобідському районі, по одному підприємству швидкого харчування у Новобоварському, Немишлянському та Основ'янському районах.

Спільно з КП «Сучасне місто» проводилась робота з підприємцями з приводу реєстрації літніх майданчиків підприємств ресторанного господарства. На теперішній час зареєстровано 134 таких об'єктів, 22 з яких були відкриті у 3 кварталі 2024 року.

Позитивна тенденція спостерігається і у поступовому відновлюванні роботи на території міста Харкова підприємств побутового обслуговування. Так, за 3-й квартал 2024 р. відкрито 2 станції технічного обслуговування, 3 - шиномонтажу, 6 перукарень, 4 майстерні з ремонту комп'ютерної та офісної техніки та 1 пункт прийому речей у хімчистку та створено 63 нових робочих місць.

У місті функціонують 18 гіпермаркетів, 242 супермаркети, 46 торгових центрів, в яких наявний широкий асортимент товарів, побутової техніки, будматеріалів, різноманітний спектр послуг.

Продовжують відновлюватися, відбудовувати свої пошкоджені будівлі та розширяти обсяги продажу торгової мережі магазинів великих форматів. На території міста Харкова працюють такі українські торгові мережі: «АТБ», «СІЛЬПО», «Ритейл Груп» (Велмарт), «Таврія В», «МЕТРО», «EVA», «PROSTOR», «COMFY», «Епіцентр», «АЛЮ», «Фокстрот» (197 торговельних об'єктів).

Стабільно працюють та розвиваються харківські торгові мережі: «РОСТ», «КЛАСС», «ХАРКІВ СУПЕРМАРКЕТ» (в минулому «ВОСТОПГ»), «Десяточка», «Чудо-маркет», «Баскет», «Посад», «Арбуз», «Борисфен», «ХАЗАР», «Мак Маркет», «ОПТІ маркет», «Маркет 24» та інші, кількість об'єктів яких складає більше 400 закладів.

В супермаркетах «КЛАСС» і «РОСТ». «ХАРКІВ Супермаркет», які зазвичай розташовані у власних торгових центрах, окрім супермаркету є спеціалізовані магазини вузької направленості (краса та догляд, товари широкого вжитку, канцелярія тощо), власні брендові аптеки, ресторани, сімейні кафе, кав'ярні та багато іншого.

Також, в цих супермаркетах є низка додаткових послуг, таких як можливість попереднього замовлення, наявність служби доставки та інші сервіси.

Продовжують активно відкриватися та відновлювати свою роботу об'єкти роздрібною торгівлі в спальних районах, що є зручним для придбання продуктів харчування, товарів і скорочення часу покупок мешканцям міста: «Салтівський м'ясокомбінат», «Новожанівський м'ясокомбінат», «Роганський м'ясокомбінат», «Рибне ремесло», «Харківська бісквітна фабрика», «АГРОМОЛ», «Кулиничі», «СВІЖИНА», «М'ЯСО ТУТ», «Галя балувана» та інші (понад 890 об'єктів).

Працюють знайомі для харків'ян мережі «КИСЕТ», «АТТИКА», «ТАНДЕМ ПЛЮС», «Вина світу», «OKWINE» (більше 600 об'єктів).

Розширюють свої мережі та збільшують асортимент товарів магазини товарів для дому «ТМ АВРОРА», «Jysk», «ЧЕРВОНИЙ МАРКЕТ», «Smilemarket», магазини товарів, що були у вжитку «Smartstore» та «HUMANA», магазини мобільних аксесуарів та зв'язку «GadgiK», «МОУО», магазини канцелярських товарів «Топольок», «Акvarel», книгарні «Віват», «КСД», «Книго Ленд», «Книгарня Є» та інші (близько 250 торгових об'єктів).

Продовжують свою роботу і магазини дитячих товарів «Volshebniки», «Мамин дім», «MYplay», «Karapuzov», «Na-Na», «Чудо-острів» та інші.

З метою підтримки малого підприємництва та місцевих товаровиробників, зокрема місцевих сільгоспвиробників, у 2024 році продовжено проведення сезонного ярмарку за адресою: вул. Олега Громадського (поблизу БК ХЕМЗ).

Станом на 01.10.2024 року 3 підприємства ресторанного господарства міста продовжують безкоштовно готувати їжу, пекти хліб для воїнів Збройних Сил України, лікарів, літніх людей та всіх, хто цього потребує, а саме: «Навруз», «Небо», «Пробка» та займатися волонтерством.

Продовжується поступове відновлення та часткова відбудова зруйнованих територій ринків та торговельних майданчиків міста.

Керівники ринків та торговельних майданчиків міста Харкова разом з суб'єктами господарювання, які працюють на ринках (торговельних

майданчиках), на розвиток та відновлення матеріально-технічної бази своїх торговельних підприємств в цілому запланували на 2024 рік кошти у сумі 41 597,5 тис. грн, на 9-ть місяців 34 328,5 тис. грн. Фактично освоєно 30 217,13 тис. грн, що на 11,98 % або на 4 111,37 тис. грн менше, ніж передбачалося. Кошти використано на:

- будівництво – 200,0 тис. грн;
- реконструкцію – 8 516,0 тис. грн;
- ремонтні роботи – 5 020,27 тис. грн;
- організацію, облаштування торгових зон, підприємств та об'єктів торгівлі – 6 002,84 тис. грн;
- придбання обладнання, санітарного та спеціального одягу, інвентарю – 3 125,66 тис. грн;
- благоустрій території – 7 352,36 тис. грн.

Крім того, керівниками ринків (торговельних майданчиків), на постійній основі здійснюються заходи щодо утримання територій ринків у належному санітарно-технічному стані, а саме:

- комплексне прибирання території всіх ринків та торговельних майданчиків та підготовка до роботи в осінне-зимовий період;
- ремонт асфальтового покриття, критих корпусів, торгових місць та об'єктів дрібно-роздрібної торгівлі;
- оновлення (відновлення) фасадів магазинів, підприємств ресторанного господарства та побутового обслуговування, які були пошкоджені;
- облаштування, фарбування огорож та навісів над сміттєзбірниками, заміна контейнерів для збору відходів;
- перевірка опалювальної мережі та обладнання;
- благоустрій прилеглої території, тощо.

Для здійснення комплексного прибирання територій ринків (торговельних майданчиків) керівниками введено штатні одиниці двірників та прибиральників, укладено договори щодо вивозу твердих побутових відходів та сміття з підприємствами, що надають ці послуги.

У відповідності до Правил благоустрою території м. Харкова проводиться роз'яснювальна робота з керівниками підприємств сфери споживчого ринку з питань належного санітарного утримання прилеглої до об'єктів території. Керівники підприємств торгівлі, ресторанного господарства та сфери побуту вживають заходи щодо прибирання прилеглої до закладів території, очищення та миття фасадів та вікон від бруду та пилу, тощо.

Департаментом адміністративних послуг та споживчого ринку Харківської міської ради в межах наданих повноважень на постійній основі ведеться роз'яснювальна робота з суб'єктами господарювання щодо дотримання вимог Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної», зокрема про необхідність забезпечення виконання вимог ст. 28 в частині застосування державної мови під час подання інформації для загального ознайомлення та вимог ст. 30 щодо здійснення обслуговування та надання інформації про товари (послуги) державною мовою.

Департаментом продовжується відповідна робота з підприємствами сфери споживчого ринку міста Харкова щодо придбання та оснащення належних їм

приміщень автономними пристроями енергоживлення, генераторами, джерелами автономного резервного живлення та іншим обладнанням для забезпечення їх безперебійної роботи під час відключення електроенергії.

Так, станом на 01.10.2024 внесено до інтерактивної карти міста актуальні дані по об'єктах споживчого ринку, які працюють на власних автономних пристроях енергоживлення під час відключення електричної енергії в мережі: 1109 продовольчих магазинів; 195 непродовольчих магазинів; 424 аптеки; 35 зоомагазинів; 16 ветеринарних клінік; 125 АГЗС; 48 ринків (торговельних майданчиків).

Станом на 01.10.2024 оснащені генераторами 124 підприємства ресторанного господарства (протягом 3-го кварталу поточного року 16 закладів ресторанного бізнесу придбали автономні пристрої енергоживлення).

У I-му півріччі 2024 року 73 генератори працювали у підприємствах побутового обслуговування. За 3 місяці їх кількість зросла на 25 одиниць і за підсумками 9 місяців 2024 року становить 98 автономних пристроїв енергоживлення.

Підприємства сфери споживчого ринку міста Харкова поступово адаптувались до поточних умов і продовжують розвиватись.

Заклади, які ведуть профільну діяльність, у 2024 році зіштовхнулися з ідентичними проблемами:

- 1) ракетні атаки на бізнес-активи і об'єкти критичної інфраструктури;
- 2) дефіцит персоналу через міграцію або мобілізацію;
- 3) проблеми з транспортом і логістикою;
- 4) обмежені фінансові ресурси (відсутність інвестицій, дефіцит оборотних коштів, високі витрати на орендну плату та комунальні платежі тощо);
- 5) енергетичний дефіцит;
- 6) зниження економічної і споживчої активності.

Проблеми з енергопостачанням, порушення логістики через бойові дії, падіння попиту, брак кваліфікованого персоналу через мобілізацію та виїзд за кордон, нестача фінансів – все це ті виклики, яким підприємці протистоять щодня. Проте український бізнес проявив надзвичайну стійкість і відповідальність у найважчі часи. Продовжуючи працювати, значна його частина не лише демонструє здатність пристосовуватися до нових умов, а й свою принципову позицію у підтримці української мови, зокрема шляхом повного вилучення російської мови зі своєї діяльності.

Війна також вплинула на попит та платоспроможність покупців, оскільки якась частина цільової аудиторії виїхала за кордон, змінився формат споживання і потреби людей в основному були у їжі, воді, ліках тощо. Має місце також емоційний чинник: люди підтримують локальних виробників, обираючи українські товари, а також відстежують позицію того чи іншого бренду щодо війни та присутності у росії. Значно зменшився попит на так звані емоційні покупки, оскільки люди прагнуть витратити гроші на необхідні продукти і товари. Доходи населення помітно знизилися, тож люди намагаються заощадити майже на всьому.

Через обстріли переривався робочий графік, інтернет та зв'язок. Щоб бізнес міг функціонувати, підприємці мусили переїжджати подалі від бойових дій, купувати генератори, а це значною мірою відображалось на витратах. Через зростання курсу долара збільшилась вартість на сировину і матеріали, та посилювався податковий тиск.

Роздрібна торгівля, сфера побуту та ресторанного господарства належать до галузей, які сильно постраждали внаслідок війни, через призупинення діяльності, падіння попиту, руйнування складів та логістичних зв'язків, переміщення персоналу.

Важливий вплив на зростання роздрібногo ринку впродовж останніх років безсумнівно чинила й внутрішня стійкість основних учасників ринку ритейлу, які зуміли чудово адаптувати бізнес-моделі до шоків війни, втримавшись на плаву в перший рік повномасштабного вторгнення попри фізичні руйнування закладів, енергетичну кризу, а також кардинальні зміни в логістичних ланцюжках та демографічній ситуації в Україні.

Серед підприємств роздрібногo торгівлі найбільше постраждали ювелірні магазини, торговельно-розважальні центри, тоді як АЗС, аптеки та супермаркети показали найкращі результати.

Незважаючи та труднощі, підприємці намагаються розвивати свій бізнес та сплачують податки державі, що є невід'ємною частиною для пришвидшення перемоги. Вони відмовились від постачання російської та білоруської продукції, яка займала багато місця на полицях магазинів. Можна помітити тенденцію серед споживачів, які в більшій мірі почали надавати перевагу українським виробникам, маркам, брендам тощо.

Наразі, суб'єкти підприємницької діяльності у сфері споживчого ринку відновлюють свої об'єкти, виробничі та складські приміщення за рахунок власних коштів.

Завдяки цим підприємствам стає можливим дотримання балансу між виробництвом і споживанням, формується суттєва частка валової доданої вартості в Україні, забезпечується робочими місцями економічно активне населення.

Ситуація, що склалася для вітчизняного ритейлу за воєнного стану показала складність організації процесів реалізації й обслуговування покупців, відвідувачів у зв'язку з втратами майна; зменшенням кількості об'єктів, що реально можуть обслуговувати споживачів; порушенням логістики просування товарів, продуктів, ліків, паливно-мастильних матеріалів; скороченням товарного портфелю, що впливає на задоволення споживчого попиту; неможливістю безпечного функціонування; зміною режиму роботи; дефіцитом електроенергії тощо. Проте, виконання ритейлом соціально-економічної ролі щодо забезпечення життєдіяльності населення за будь-яких умов показує, що більшість об'єктів споживчого ринку міста у різних сегментах ринку на сьогодні працюють й поступово нарощують темпи відновлення. Звичайно, змінюється звичний для споживачів характер діяльності окремих об'єктів ритейлу, що пояснюється об'єктивними причинами. Та все ж заклади торгівлі, ресторанного господарства, сфери побуту міста вже сьогодні планують шляхи поновлення діяльності та розвитку у повоєнний період.

В майбутньому відновленню торгівлі, ресторанного бізнесу в Україні сприятиме активна інвестиційна політика, застосування інновацій та підтримка світової спільноти.

Можна виділити такі шляхи розвитку профільної сфери у воєнний та повоєнний час:

- діджиталізація основних торговельно-технологічних процесів;
- побудова та удосконалення логістики;
- розвиток власних торгових марок, брендів;
- поєднання офлайн та онлайн форматів.

Таким чином, шляхи розвитку включають пошук нових ніш, активну співпрацю з партнерами, розширення ринків збуту та географії присутності, використання грантів, а також діджиталізацію та перехід в онлайн-торгівлю.

Торговельні мережі розширюватимуть лінійку екологічних продуктів, розвиватимуть власні служби доставки, нарощуватимуть виробництво товарів власних торгових марок і вдосконалюватимуть інтернет-магазини.

Ключові гравці ринку уважно вивчають інші канали торгівлі, щоб стати ближче до покупця в умовах воєнного часу. Частина з них відкриває магазини біля дому. Саме такі магазини забезпечують критично важливими позиціями товарів тих містян, яким складно дістатися до великого супермаркету чи гіпермаркету.

Розвиток технологій – це ще один потужний тренд на ринку продуктового ритейлу. Такими технологічними інструментами стануть каси самообслуговування, вдосконалені інтернет-магазини, автоматизація бізнес-процесів для досягнення операційної ефективності.

Напрями автоматизації та впровадження інновацій у ритейлі під час війни:

- впровадження формату самообслуговування, збільшення таких кас у торгових залах, відновлення функціонування замовлень онлайн, подальший розвиток продажів онлайн, намагання збільшити їхню частку;
- розвиток власних маркетплейсів у великих торговельних мережах;
- залучення чат-ботів для розширення та покращення комунікацій з покупцями;
- використання QR-кодів у торговому залі;
- активізація впровадження послуги видачі готівки на касі у все більшій кількості торговельних мереж, суттєве збільшення лімітів на зняття готівки.

Після всіх істотних викликів, які зараз виникають у ресторанному бізнесі, існують і визначальні оптимістичні прогнози, що в подальшому чекають на галузь ресторанного господарства після Перемоги України.

Харків може стати туристичним центром, у тому числі в сенсі гастрономічного туризму. Українська кухня за рахунок інтересу до України – вже стає популярною в усьому світі. В Україну зайдуть іноземні інвестори – найбільші ресторани компанії. Українці, які повернуться з-за кордону і там працювали, привезуть із собою нові навички і знання. Українські ресторани – точно потраплять в поле зору міжнародних рестораних рейтингів. З'являться нові економічні можливості від дії угоди про асоційоване членство в ЄС.

Україна отримає інвестиції на відновлення, в тому числі і для сфери гостинності.

Комунальні підприємства, функціонально підпорядковані Департаменту.

Відповідно до рішення 1 сесії Харківської міської ради 8 скликання від 09.12.2020 № 8/20 «Про закріплення комунальних унітарних підприємств» (із змінами та доповненнями, внесеними згідно з рішенням Харківської міської ради 2 сесії 8 скликання від 30.12.2020 № 21/20, 14 сесії Харківської міської ради 8 скликання від 25.01.2023 № 329/23) Департаменту адміністративних послуг і споживчого ринку станом на 01.07.2024 функціонально підпорядковані 4 комунальних підприємства: КП «ЮНА», КП «Сігма» ХМР, КП «Підземне місто», КП «Міський торговий ринок».

Рішенням 20 сесії Харківської міської ради 8 скликання від 22.11.2023 № 447/23 «Про бюджет Харківської міської територіальної громади на 2024 рік» на створення сприятливих умов для розвитку малого та середнього підприємництва, активізації підприємницької діяльності фінансову підтримку з бюджету Харківської міської територіальної громади на 1 півріччя 2024 року виділено кошти:

- КП «Міський торговий ринок» у сумі 544500,0 грн,
- КП «Підземне місто» у сумі 515250,0 грн,
- КП «Сігма» ХМР у сумі 350280,0 грн.

Фактичне фінансування становить:

- КП «Міський торговий ринок» 528600,0 грн,
- КП «Підземне місто» - 514397,0 грн,
- КП «Сігма» - 330123,0 грн.

Зменшення фінансування з міського бюджету пояснюється дотриманням режиму економії бюджетних коштів та забезпеченням проведення лише першочергових видатків.

КП «ЮНА» здійснює свою фінансово-господарську діяльність за рахунок власних обігових коштів, кошти з бюджету Харківської міської територіальної громади не отримує.

Розділ V «Регуляторна політика»

Звіт

відділу з питань здійснення державної регуляторної політики за 9 міс
2024 року.

Реалізація державної регуляторної політики Харківською міською радою та її виконавчим комітетом у період дії воєнного стану здійснювалася відповідно до вимог законів України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності», «Про правовий режим воєнного стану» та іншого законодавства України у сфері правового регулювання господарських і адміністративних відносин між регуляторними органами та суб'єктами господарювання.

Протягом 9 місяців 2024 року виконавчими органами Харківської міської ради проводилася робота щодо забезпечення здійснення державної регуляторної політики за такими напрямками:

- планування діяльності з підготовки проєктів регуляторних актів;
- встановлення єдиного підходу до підготовки аналізу регуляторного впливу проєктів нормативно-правових актів, які мають регуляторний характер;
- опублікування проєктів регуляторних актів у ЗМІ з метою одержання зауважень та пропозицій від фізичних та юридичних осіб, їх об'єднань;
- здійснення контролю за дотриманням вимог Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» відносно проходження проєктами регуляторних актів встановленої процедури;
- здійснення заходів з відстеження результативності регуляторних актів, аналіз звітів стосовно відстеження їх результативності;
- опублікування в ЗМІ інформації щодо здійснення регуляторної діяльності;
- перегляд регуляторних актів;
- збір інформації щодо підготовки, прийняття, здійснення відстеження регуляторних актів;
- аналіз та моніторинг законодавства для здійснення регуляторної діяльності.

Відповідно до Плану діяльності з підготовки проєктів регуляторних актів Харківської міської ради на 2024 рік, затвердженого рішенням 20 сесії Харківської міської ради 8 скликання від 22.11.2023 № 470/23, після внесених змін, заплановано розробити 6 регуляторних актів.

Відповідно до Плану діяльності з підготовки проєктів регуляторних актів виконавчого комітету Харківської міської ради на 2024 рік, затвердженого рішенням виконавчого комітету Харківської міської ради від 14.11.2023 № 573, після внесених змін, заплановано розробити 2 регуляторних акти.

Дані щодо розробки відповідними підрозділами міської ради проєктів регуляторних актів за 9 місяців 2024 року:

Діяльність з підготовки проєктів регуляторних актів	I півріччя 2024 р.
Заплановано	8
Розглянуто проєктів регуляторних актів	3
Оприлюднено в офіційних засобах масової інформації проєктів регуляторних актів та аналізів регуляторного впливу до них	3
Прийнято Харківською міською радою та виконкомом Харківської міської ради регуляторних актів	1

Протягом звітного періоду проводилась робота з відстеження результативності регуляторних актів. Розроблено План - графік виконання

заходів з відстеження результативності регуляторних актів виконавчими органами Харківської міської ради на 2024 рік.

Проаналізовано 9 звітів з відстеження результативності регуляторних актів. Звіти з відстеження оприлюднені у засобах масової інформації місцевого значення.